

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. 8 706 68176, 8 706 68169, faks. 8 706 64209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija) parengė ir pakartotinai teikia svarstyti:

1) Lietuvos Respublikos darbo kodekso 1, 2, 25, 26, 30, 36, 40, 44, 46, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 72¹, 75, 79, 107, 113, 117, 126, 133, 134, 137, 138, 169, 171 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 1);

2) Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo priedu įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 2);

3) Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 14, 16, 22, 23 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-752 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 3);

4) Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 2, 7 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 4);

5) Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos įstatymo Nr. IX-1183 27 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 5);

6) Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 31 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 6);

7) Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 44¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 7; toliau kartu – Projektai).

Projektų tikslai:

1) sudaryti geresnes sąlygas derinti darbo ir priežiūros pareigas, skatinti moterų ir vyrų lygybės dėl galimybių darbo rinkoje ir požiūrio darbe principo įgyvendinimą bei įgyvendinti 2019 m. birželio 20 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrėtinųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES;

2) užtikrinti adekvatų darbuotojų darbo sąlygų skaidrumą ir nuspėjamumą ir įgyvendinti 2019 m. birželio 20 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1152 dėl skaidrių ir nuspėjamų darbo sąlygų Europos Sąjungoje.

Atsižvelgiant į socialinių partnerių dvišalius susitarimus, Projektu Nr. 1 taip pat siekiama tobulinti darbo santykių teisinį reguliavimą, taip pat atlikti redakcinio pobūdžio taisymus.

Projektu Nr. 3, kuriuo atliekami redakcinio pobūdžio 2021 m. gruodžio 14 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimto ir 2023 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 14, 16, 22, 23 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-752 11 straipsnio pakeitimai, siekiama suderinti juos su Projektu Nr. 2 siūlomais pakeitimais (tikslinama numeracija).

Projektais įgyvendinama:

1) Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos

Respublikos Vyriausybės programos“, 87 punkto (įgyvendinsime pokyčius siekdami socialinio draudimo sistemos tvarumo, socialinės paramos išmokų adekvatumo, darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimo, socialinių paslaugų efektyvumo), 89.4 papunkčio (siekiame, kad tėvams (globėjams, rūpintojams) būtų užtikrintos reikiamos galimybės derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus), 101.3 papunkčio (darbo ir šeimos derinimo priemonių skatinimas) bei 101.4 papunkčio (lygios galimybės visiems) nuostatos;

2) Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, II skyriaus lentelės 3.4.3 papunktis.

Atsižvelgiant į tai, kad Projektai į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva (ES) 2019/1158 ir Direktyva (ES) 2019/1152, vadovaujantis Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Projektus, užregistruotus Lietuvos Respublikos Seime, ministerija iki 2022 m. rugpjūčio 1 d. turės notifikuoti Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Dėl Direktyvos (ES) 2019/1158 perkėlimo į nacionalinę teisę buvo konsultuotasi su visuomene. Informacija apie vykdytas viešąsias konsultacijas ir jų rezultatus pateikta Projektų aiškinamajame rašte.

Projektui Nr. 1 ir Projektams Nr. 3, 5–7 įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų nereikės, jų sutaupyti nenumatoma. Projektu Nr. 2 teikiama pasiūlymams dėl sutrumpinto motinystės socialinio draudimo stažo tėvystės išmokai gauti, patikslintų vaiko priežiūros išmokos dydžių ir neperleidžiamų mėnesių apskaičiavimo tvarkos pakeitimų, preliminariais ministerijos skaičiavimais, 2022 m. reikės apie 8,5 mln. Eur Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba nurodė, kad Projektui Nr. 4 įgyvendinti Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai reikėtų papildomo finansavimo vieno darbuotojo darbo vietai – t. y., 30 000 Eur valstybės biudžeto lėšų kasmet.

Konkrečios Projektuose nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdintos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti Projektų aiškinamajame rašte.

Projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektai patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. lapkričio 26 d. išvadoje Nr. NV-3020, 2021 m. lapkričio 30 d. tarpinstituciniame pasitarime pateiktas pastabas ir pasiūlymus. 2021 m. lapkričio 29 d. nuotoliniame pasitarime (kuriame dalyvavo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos, Teisėjų tarybos ir Vyriausybės kanceliarijos atstovai) buvo nuspręsta, kad atsakingos institucijos papildomai įvertins Direktyvos (ES) 2019/1152 įgyvendinimą specialiuosiuose teisės aktuose bei informuos apie priimtą sprendimą iki 2022 m. vasario 1 d. Ministerija 2021 m. gruodžio 8 d. raštu Nr. (11.3-53)SD-5794 kreipėsi pakartotinai į Teisingumo ministeriją, Teisėjų tarybą, Krašto apsaugos ministeriją, Specialiųjų tyrimų tarnybą, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentą bei Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybą prašydama pateikti siūlomus sprendimus dėl Direktyvos (ES) 2019/1152 įgyvendinimo. Ministerija, išnagrinėjusi pateiktus atsakymus ir atitikties lenteles, atsižvelgdama į Teisingumo ministerijos nurodytus argumentus dėl teisėjų nepriklausomumo bei į tai, kad minėtos šios direktyvos nuostatos gali būti perkeltos ir į žemesnio nei įstatymas lygmens teisės aktus, siūlo priimti reikiamus poįstatyminius teisės aktus dėl Direktyvos (ES) 2019/1152 įgyvendinimo pagal kiekvienos institucijos kompetenciją iki 2022 m. rugpjūčio 1 d. (analogiškai kaip yra numaćiusi Krašto apsaugos ministerija). Taip pat 2022 m. vasario 21 d. nuotoliniame pasitarime su Vyriausybės kanceliarijos atstovais, kartu įvertinus gautus

atsakymus, buvo nutarta reglamentavimą apie darbo sąlygų informavimą siūlyti nustatyti poįstatyminiuose teisės aktuose. Todėl darbo tvarka Projektai Nr. 5–6 suderinti su Vadovybės apsaugos tarnyba ir Valstybės saugumo departamentu. Iš Teisėjų tarybos atsakymo nebuvo gauta.

Tuo tarpu kituose įstatymuose jau yra nuorodos į atitinkamus poįstatyminius teisės aktus, kuriuose bus numatytos ir perkeltos nuostatos dėl Direktyvos (ES) 2019/1152 įgyvendinimo.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Specialiųjų tyrimų tarnybos vidaus darbo tvarką nustato Specialiųjų tyrimų tarnybos direktorius. Kario statusas ir jo teisės apibrėžti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, Karo tarnybos statute bei poįstatyminiuose teisės aktuose: Priėmimo į profesinę karo tarnybą ir profesinės karo tarnybos sutarties sudarymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro (toliau – KAM) 2007 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. V-1179; Priėmimo į savanorišką nenuolatinę karo tarnybą, kario savanorio ir kito savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kario sutarčių sudarymo ir pratęsimo tvarkos apraše, patvirtintame KAM 2018 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-802; Šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą tvarkos apraše, patvirtintame KAM 2011 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. V-1154; Karo prievolinkų skyrimo į tarnybą aktyviajame kariuomenės personalo rezerve ir atleidimo iš jos, aktyviojo rezervo karių šaukimo į mokymus ir pratybas ar vykdyti tarnybos užduočių, pašauktų aktyviojo rezervo karių skyrimo į pareigas kariniame vienetuose ir atleidimo iš jų ir išmokų už tarnybos aktyviajame kariuomenės personalo rezerve dienas mokėjimo tvarkos apraše, patvirtintame KAM 2012 m. gegužės 28 d. įsakymu Nr. V-558, ir kituose. Todėl atitinkamai turės būti patikslinti minėti poįstatyminiai teisės aktai.

Direktyvos (ES) 2019/1152 nuostatos (išskyrus III skyriaus nuostatas, jei taikomos išimties, kituose skyriuose išimties nėra galimos, t. y. turi būti perkelta visiškai) turi būti perkeltos ne tik darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, bet ir valstybės tarnautojams, ginkluotosioms pajėgoms, policijos institucijoms, teisėjams, prokurorams, tyrėjams ar kitoms teisėsaugos grupėms (Direktyvos (ES) 2019/1152 1 straipsnio 6 dalis). Išsamus Direktyvos (ES) 2019/1152 aiškinimas pateiktas ekspertų grupės ataskaitoje (Report Expert Group Transposition of Directive (EU) 2019/1152 on transparent and predictable working conditions in the European Union): <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lt&catId=89&newsId=10060&furtherNews=yes>. Joje (20 psl.) yra paaiškinta, kad valstybės tarnautojas yra suprantama kaip tai numatyta valstybės nacionalinėje teisėje, kai tokį asmenį įdarbina administracija. Atsižvelgiant į tai, manome, kad į valstybės tarnautojo apibrėžimą pagal Direktyvos (ES) 2019/1152 nuostatas nepatenka politikai, skiriami pareigūnai.

Projektą Nr. 1 ir Projektus Nr. 5–7 parengė ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja Rūta Juršaitė (tel. 8 658 59 765, el. p. Ruta.Jursaitė@socmin.lt).

Projektus Nr. 2-3 parengė ministerijos Socialinio draudimo grupės vyresnioji patarėja Donata Telišauskaitė-Čekanavičė (tel. 8 658 58 791, el. p. Donata.Telisauskaite@socmin.lt) ir ministerijos Socialinio draudimo grupės patarėja Vilma Pėčė (tel. 8 658 60 623, el. p. Vilma.Pece@socmin.lt).

Projektą Nr. 4 parengė ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės grupės patarėjas Eitvydas Zurba (tel. 8 658 61 202, el. p. Eitvydas.Zurba@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 2 lapai.

2. Projektai ir jų lyginamieji variantai, 59 lapai.

3. Projektų aiškinamasis raštas, 22 lapai.

4. Direktyvos (ES) 2019/1158 ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 31 lapas.

5. Direktyvos (ES) 2019/1152 ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 34 lapai.

6. Projektų antikorupcinio vertinimo pažymos, 13 lapų.

7. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 5 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė

Rūta Juršaitė, tel. 8 658 59 765, el. p. Ruta.Jursaitė@socmin.lt